

Житомирський базовий фармацевтичний
фаховий коледж
Житомирської обласної ради

Збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції

«ЖІНКА В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ
ПРОСТОРІ. РУЙНУВАННЯ
КОЛОНІАЛЬНИХ СТЕРЕОТИПІВ»

7 березня 2023 року

УДК316.61:159.937.52

Рекомендовано до друку студентською радою (протокол № 8 від 14.03.2023 року) Житомирського базового фармацевтичного фахового коледжу Житомирської обласної ради.

Укладачі:

Козаченко Г.В., кандидат педагогічних наук, методист Житомирського базового фармацевтичного фахового коледжу Житомирської обласної ради

Музичук В.В., кандидат філологічних наук, викладач Житомирського базового фармацевтичного фахового коледжу Житомирської обласної ради

Редакційна колегія:

Голова:

Бойчук І.Д., кандидат педагогічних наук, доцент, директор Житомирського базового фармацевтичного фахового коледжу Житомирської обласної ради

Члени:

Болух В.А., кандидат фізико-математичних наук, заступник директора з навчальної роботи

Мельник О.Ф., кандидат педагогічних наук, заступник директора з виховної роботи Житомирського базового фармацевтичного фахового коледжу Житомирської обласної ради

Процюк І.С., кандидат педагогічних наук, голова циклової комісії гуманітарних дисциплін Житомирського базового фармацевтичного фахового коледжу Житомирської обласної ради

Першко І.О., кандидат біологічних наук, доцент, викладач Житомирського базового фармацевтичного фахового коледжу Житомирської обласної ради

Гаєвська О.В., голова студентської ради

Пелих А.А., голова студентського наукового товариства

Технічний редактор:

Корнійчук О.М., секретар методичного кабінету

Жінка в соціокультурному просторі. Руйнування колоніальних стереотипів: матер. Всеукраїнської студентської наук.-практ. конф., Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж Житомирської обласної ради, 07 березня 2023 року / 2023. 209 с.

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Жінка в соціокультурному просторі. Руйнування колоніальних стереотипів». До збірника увійшли статті, написані студентами закладів фахової передвищої освіти за керівництва їхніх наукових керівників. У статтях представлений досвід пошуково-дослідницької роботи студентів з гуманітарних питань, висвітлено тематичними напрямками конференції.

За зміст і якість поданих матеріалів несуть відповідальність автори.

Підготовка до публікації, що здійснюється редакційною колегією, полягає в доведенні до стандартів оформлення, прийнятих у межах видання.

ЗМІСТ

Зміст	3
Передмова	8
РОЗДІЛ I. ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОГО ЖІНОЧОГО ДНЯ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В РАДЯНСЬКІЙ СИСТЕМІ. РАДЯНСЬКА ЖІНКА, МІФОТВОРЕННЯ	
Богун Олексій Сергійович, студент; Задорожна Валентина Іванівна, науковий керівник	13
Міжнародний жіночий день 8 Березня як інструмент формування радянської політичної культури	
Єлець Ольга Андріївна, студентка; Козаченко Руслан Олександрович, науковий керівник	17
8 Березня: як з'явився Міжнародний жіночий день	
РОЗДІЛ II. ЖІНОЧЕ ТІЛО В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ. РУЙНУВАННЯ ПАТРІАРХАЛЬНИХ ШАБЛОНІВ	
Мотина Ангеліна Романівна, студентка; Івченко Тетяна Вікторівна, науковий керівник; Велика Лариса Анатоліївна, науковий керівник	21
Сучасний погляд на проблему виникнення надмірної ваги у жінок	
РОЗДІЛ III. ЖІНКА-ВОЇН: ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ. СТЕРЕОТИПИ ТА НОВІТНІ ПІДХОДИ	
Дячок Ілля Юрійович, студент; Саноян Анна Олександрівна, науковий керівник	25
Жінки-воїни: історичний аспект і сучасний погляд	
Проданов Артем Олександрович, студент; Музичук Валентина Валеріївна, науковий керівник	28
Репрезентація жіночої свідомості в часи історичних катаклізмів	
Робенко Валентина Сергіївна, студентка; Козаченко Галина Вікторівна, науковий керівник	32
Жінка-воїн	
Сайчук Богдан Олексійович, студент; Сайчук Галина Іовна, науковий керівник	35
Жінка-воїн: історико-культурний аспект. стереотипи та новітні підходи	

ЦЕ ЗРОБИЛА ВОНА: ОБРАЗ ЖІНКИ-МЕЦЕНАТКИ, ПОЛІТИКИНИ

Літовка Д. В.

Науковий керівник: Вонсович Л.П., викладачка української літератури

Diana Litovka; vlp_zav@ukr.net

Фаховий медико-фармацевтичний коледж Полтавського державного медичного університету

Один гуморист сказав, що знаменита голлівудська акторка Джинджер Роджерс зробила стільки ж, скільки і її ще популярніший партнер Фред Астайр – але і на високих підборах». В усі часи, коли чоловіки здійснювали подвиги і досягали успіхів, жінки були поряд і часто робили те саме, тільки вбравшись у довгі спідниці, корсети, і на високих каблуках. Звісно, лише за умови, що їм це дозволялося.

Чоловіки та суспільство загалом спрадавна знаходили безліч відмовок, чому жінки «не можуть» робити те чи інше. Інколи вони скажуть: «У вас не вийде». Та частіше натякнуть на це непрямо: із жінкою, якій ролі дружини і матері замало, щось не так.

Дівчатам казали, що вони «занадто тендітні» і що їх треба захищати. виховували у переконанні, що не гоже виділятися з-поміж інших або обстоювати власні інтереси – людям це не сподобається, вони казатимуть, що ти хизуєшся чи просто дивна. Та якщо це не спрацює, деякі чоловіки вдаються до аргументу «сили» та стверджують, що – дівчата фізично слабші за хлопців. Що ж, часом так і є, але з цього майже нічого не випливає. Згадаймо, наприклад, Жіночий лісозаготівельний корпус часів Другої світової війни, що працював у британських лісах, поки чоловіки воювали за кордоном. «Дівчата-лісоруби» довели, що роботу, якою так пишаються чоловіки, можуть виконувати і жінки – хоч це справді важко і вимагає професійної підготовки.

Кажуть, що жінці неприродньо хотіти від життя чогось більшого. Вишукують аргументи про те, що такі жінки не зможуть приділити належної

уваги дітям, знеславлять свої сім'ї, а найгірше – не зможуть бути жіночними.

Мета пошукової роботи: поглибити та донести до своїх ровесників мої дослідження про внесок видатних українок у науку, політику. проїнятися гордістю за тих, хто творив нову Україну, здобував славу. Про тих, хто “в чоловічому світі” зуміли досягнути неперевершуваних результатів, здійснити проривні зміни в щось новому.

В ідеї тендерної рівності доля не легка. Вона змушена пробивати собі шлях крізь стереотипи, які склалися на зразок «ересі» Коперника та Галілея, тобто гендерна політика знаходилася то у вогнищі інквізиції, то ставала науковим обґрунтуванням: економічне зростання, ефективність інституцій і соціальна толерантність прямо залежать від становища жінки в суспільстві.

Жінки, чії історії надихнули мене та зайняли основну частину тез, це лише частинка досліджень про тих, кому пасує висловлювання Маргарет Тетчер: «Не скажу, що мені пощастило. Просто я на це заслужила».

Так, укладачі переднього слова книги «Це зробила вона» Іванна Климпуш-Цинхадзе, Голова Комітету Верховної Ради з питань інтеграції України до Європейського Союзу, Олена Кондратюк, співголова Міжфракційного депутатського об'єднання «Рівні можливості», Ірина Сулова, голова підкомітету з питань гендерної рівності та недискримінації Комітету Верховної Ради України з питань захисту прав людини, національних меншин та міжнаціональних відносин неодноразово дають нам зрозуміти, що долати стереотипи дуже важко як у політиці від ухвалення законів, так і в соціокультурному просторі. І щоб жінка могла претендувати на рівноправні з чоловіками ролі, потрібна тривала й кропітка робота із громадською думкою щодо гідного місця в стрімкому потоці цивілізації XXI століття.

Автор книги Квінн Б. «Неймовірні: П'ятнадцять жінок, які творили мистецтво» обстоює думку, що мистецький канон певний час традиційно був «чоловічою територією» і якщо жінки й потрапляли на сторінки історій мистецтв, то радше в ролях моделей, а часом іще дружин або супутниць художників. Але ж майже в усі часи існували й художниці: яскраві, талановиті,

відважні. Тому у своїй книзі Бріджит прагне відновити справедливість, розповідаючи про історії улюблених жінок.

Важливою віхою на шляху подолання гендерних стереотипів в Україні була діяльність славетних українських меценаток у відомих просвітницьких закладах, які і наразі завдячують можливостям, що надавали їм покровителі освіти й культури, а серед них було немало жінок, які зуміли досягнути неперевершених результатів, здійснити проривні зміни, зробити значні внески в освіту, науку, культуру.

Нелегкою була доля першої меценатки Галшки Гулевичівни. Замолоду Галшці довелося поборотися за щастя, бо батько її чоловіка Христофора був одним із організаторів Берестейської Унії. Гулевичі ж лишалися серед вірних дідівським традиціям. Молодій дружині «Джульєтті» вдалося відстояти право на шлюб і вмовити чоловіка лишитися в православ'ї. Згодом родичі Христофора після його раптової смерті звинуватили вдову в смерті сина, відсудили в неї частину маєтків та опікунство над донькою Катрею. Але жінка все одно змогла й охрестити її по-своєму і згодом видати за православного. Пізніше, у 1606 році Галшка, освічена жінка, зважить на історичний крок.

На землях, що належали Галшці, буде зведений монастир, будинок для прочан і «школа дітям, як шляхетським «з любові до братів моїх» так і міщанським», статут якої зобов'язував «навчати і любити всіх дітей однаково – як синів багатих, так і сиріт, убогих...». А коли за 17 років Братська школа об'єдналася з Лаврською, колегія отримала назву Києво-Могилянської академії та прославилася своїм рівнем освіти за кращими європейськими зразками.

Справу меценатки в освіті продовжить Єлизавета Скоропадська, вільнолюбна «гетьманша. Як висловився історик Омелян Пріцак, «кожна українська акція знаходить у ній щедрого мецената й опікуна-покровителя». Не жаліючи коштів, вона фондує школи та гімназії, патріотичні видання та освітню літературу. Єлизавету Іванівну напівжартома називали «гетьманшею» не лише за дівоче прізвище, а й за невтомну організаційну енергію.

Єлизавета – одна із активісток полтавської Громади, очільниця Добродійного товариства у Полтаві; її дім гостинно зустрічав гуртківців. А вияв осудної поведінки щодо Валуєвського циркуляру – це пожертвування коштів на товариство «Просвіта» та журнал «Правда» у Галичині. А ще за десять років внесені нею двадцять тисяч австрійських крон стають фінансовою базою львівського Літературно-наукового товариства імені Шевченка.

Успадкувала цю пристрасть щодо меценатства в освітній та культурній діяльності і Варвара Ніколівна-Ханенко, внучка Артемія Терещенка, першого успішного підприємця у знаменитій династії, який заповідав дітям жертвувати 80% прибутків на добрі справи. А її батько Нікола Терещенко витратив понад півтора мільйона рублів тільки на забудову рідного міста Глухова. У Києві ж ним та його сином було побудовано й утримувалося безліч навчальних і соціальних закладів.

Доля у подружньому житті склалася теж за уподобаннями та меценатською справою: Богдан Ханенко, її чоловік, промисловець, захоплювався археологією та українською старовиною. Організація та відкриття першого публічного музею в Києві (тепер Національний художній музей) – то заслуга подружжя.

Важливо відзначити, що Академія наук прийняла після смерті її чоловіка та подій Жовтневого перевороту колекцію. Єдине, що попросила Варвара виконати бажання чоловіка – назвати музей іменем подружжя. Безкоштовний її дар прийняли, але прохання не виконали... «за відсутності революційних заслуг перед пролетаріатом».

Ці троє знаменитих жінок були далеко не єдиними українськими меценатками. Серед них також варто згадати Княгиню Анну Всеволодівну (Янку), котра за деякими свідченнями у 1090-х роках заснувала при київському Андріївському монастирі першу школу для дівчат; Катерину Угорницьку, дружину чернігівського скарбника, яка 1649 року подарувала всі свої володіння Києво-Печерській Лаврі; вдову князя Всеволода Марію Мстиславівну, чийм коштом була збудована Кирилівська церква; княгиню Анастасію Гольшанську

(Заславську), котра замовила й фінансувала створення знаменитого Пересопницького Євангелія.

Часточку своєї душі, своїх умінь і здібностей, яскравий приклад жіночої сили та незламності залишила для своїх нащадків Ольга, розважлива політикиня, смілива та рішуча правителька Київської Русі. Дипломатичні зв'язки Ольга налагоджувала з Константином VII, по-державному усвідомлюючи, що з Візантією треба дружити, бо країни торгували між собою, а це у свою чергу означало благополуччя для держави.

Ольга була першою правителькою-християнкою в історії Київської Русі. З легенд, майже правдоподібних, до княгині молилися, коли надіялися на справедливий суд. Ніхто і гадки не мав, що справедливою карою та помстою древлянам за невизнання влади Києва та за вбивство її чоловіка, вона довела, що жінка – не майно, яке можна заграбастати.

Анна Ярославна – єдина королева Франції, одна з найвидатніших жінок середньовіччя, яка походила з України, найрозвиненішої столиці Європи в XI столітті. Нині її постать набуває щораз більшого значення у контексті зміцнення українсько французьких відносин. Перша офіційно зафіксована з України емігрантка до Європи. Єдина жінка, котра вела переписку з Папою Римським Миколою II, який шанобливо відгукнувся про її розум і мудрість. Не зважаючи на такі схвальні відгуки, Анна не скорилася його вимогам розірвати ганебний союз з Раулем VI та повернутися в Париж, а нового нареченого, що був на той час одружений, відлучив від церкви. Та Анна проігнорувала цей лист і разом з графом Валуа вони щасливо прожили 10 років у маленькому містечку Санліс.

Жінок, про яких знає весь світ, дуже багато; вони не стоять за спинами чоловіків, навпаки, вони надихають своєю красою, ніжністю та чарівністю, і в кожній з них є своя неповторна історія і шлях, який вони долали та відстоювали національну ідею, запевняючи при цьому «дівчата можуть усе».

Список використаних джерел

1. Квінн Б. Неймовірно: П'ятнадцять жінок, які творили мистецтво та історію. Київ : ArtHuss, 2018. 224 с.
2. Лоренс С. Дивовижні жінки. Першопроходиці, які не побоялися вирізнятися з-поміж інших / Пер. з англ. Д. Кушніра. К. :Видавнича група КМ-БУКС, 2019. 129 с.
3. Марценюк Тамара. Чому не варто боятися фемінізму. К. : Видавничий Дім «Комора», 2018. 328 с.
4. Стяжкіна Олена. Стигма окупації: Радянські жінки, які творили у самобаченні 1940-х років. К. : ДУХ і ЛІТЕРА, 2019. 384 с.
5. Це зробила вона. Літературно-художнє видання. К. : Видавництво, 2018. 104 с.

СПОРІДНЕНІСТЬ ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ ЛЕСІ УКРАЇНКИ І ЛІНИ КОСТЕНКО

Лобик А.П.

Науковий керівник: Степанчук Н.В., викладач української мови та літератури

natalka.stepanhook@gmail.com, alinkamakovska949@gmail.com

ДНЗ «Центр сфери обслуговування м. Житомира»

У світовій культурі є митці, що увібрали в себе живу душу народу, стали частиною його життя. До них належать і славетні українські поетеси Леся Українка та Ліна Костенко. Більше пів століття розділяє їх від дня народження. Перша – 1871 рік, а друга – 1930 рік. Різні століття, але є, на мій погляд, одна деталь, яка об'єднує таланти. Це той факт, що Леся Українка і Ліна Костенко народилися під знаком Риб. Може, саме це сузір'я народжує талановитих і залюблених у свою справу поетів?